

Nro. 29.

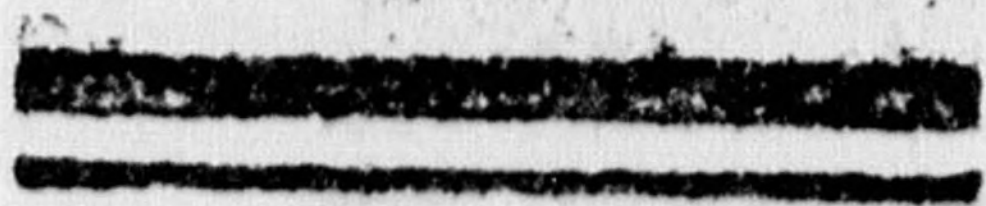
A' FELS. R. TSASZÁRNAK ÉS A. KIRÁLYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

*Költ Bétsben Aprilisnek 8-dik napján 1796-dik
esztendőben.*

Batáviai Respublika.

Péter Pálnak lelketlen teste 12 ember által vite-
tett *Seveningen* nevű faluba, 's maga előre tett
rendelése szerént, az oda való temető kertben el-
temettetett. Irják *Hágából* Márt. 12-dikén, hogy
néhány napok alatt sok kurirok küldettek oda,
's a' többek közt *Párisban* lévő Svécziai követ B.
Stael által is. Mi végre mentenek légyen oda nem
tudatik: azt mindazáltal közönségesen beszélik,
hogy rövid idő múltván fontos változások fognak
ottan történni.

A' múlt Márt. 18-dikán azt végzette a' *Há-
gai* Convent, hogy az oda való fegyveres polgár-
ságnak, a' Convent bé iktatása alkalmatosságá-

val mutatott szolgálata háláltassék meg, és egy szép nemzeti bokkrétával ékesitessék fel zászlójok. Továbbá azt is el végzette, hogy a' *Hollandiai* tartománybéli kormányszékeknek hivsége, 's mutatott szolgálata egy szép arany medallióval jutalmaztassék meg, mellynek egyik oldalára ezek az igék *Majestas populi*, az az, *A' nemzetnek felsősége*, a' másikára ezek: *Primus conditus Conventus Batavus*, az az, *Az első Batáviai Convent* metzsettessenek.

A' múlt Márt. 16 dikán egy különös hirdetményt botsátott ki a' Hágai Convent, melly röviden ebből állott:

Belgiumi polgárok, szerelmes hazánkfiai!

„Az az igazságtalan és pusztító hadakozás, a' mellybe a' *Britanniai* ministerium egyelített bennünket, minden figyelmetességünket magára vonja. Ez a' mi gondoságunknak első tárgya, mivel az abban mutatandó bátor magunk viselete által ditsőséges békesség fog eszközölni, szabadságunk állandó fundamentomra építeni, Statusunknak mástól való nem függése, és öseinknek régi ditsősége vissza szereztetni. Az isteni gondviselés után, a' mi tengeri hatalmunk az a' természetes egy eszköz, melly által a' *Britanniai* ministerium kevély tetteinek határt vethetünk, és Nagy Británniának velünk való kegyetlen bánásáért magunkon bosszút álhatunk. Szüntelen ide tzeloztak leg jobb patriotáinkank buzgó munkásságaik azon időtől fogva, a' mellybe a' lábainkon vólt terhes bilintsek, a' mi kedves barátinknak a' *Franziáknak* segedelme által öszve törettek; azon időtől fogva, a' mellyben a' *Batáviai* földet a' helytartó fejedelem el hagyta; egy szóval azon időtől fogva, a' mellyben mi szabadabban kezdetünk pihegni, a' mellyben nekünk meg engedtetett, magunk boldogságáról kereskedésünk, halászatunk, colóniai és fabrikáink állandóságáról dolgoznunk. — Polgár társaink! a' tengeri hata-

lom által lettek a' mi öseink nagyokká. — E' világnak mind a' négy részében esméretes vólt 's betsültetett a' *Batáviai* vitorla; az utolsó kórmány alatt pedig minden nemzetek által gunyóltatott és katzagtatott. Azért első kötelességünk lélzen tengeri hatalmunkat nemzetünknek egész ereje által a' leg felsőbb póltzra emelni. A' tengeri dolgokra ügyelő Commissio már is igen sokat vitt végbe, ott a' hol semmi sem vólt, ennek erőlködése fáradhatatlanok vóltak.

Tengeri hatalmunknak mostan virágzani kezdett állapotjában, úgy szólván, tsak nem minden kezek el vonták magokat a' tengeri munkásságnak gyakorlásától, tsak nem minden sziv el idegenegett attól. A' *Batáviai* ifjúság nem gyakorolja többé úgy magát a' tengeri dolgokban, mint ennelötte. — Hát kevésbé vitéz é a' mi nemzetünk, kevésbé gyűlöli é ellenségeit, kevésbé szereti é hazáját, mint *Tromp* és *Ruyter* idejekben? (Ezeknél soha se vólt a' szövetséges *Belgiomnak* nagyobb admirálisa) Nem kedves polgár társaink, távol légyen tőlünk ez a' gondolat! Mi minden jót várhatunk 's várunk is a' ti hazai buzgóságtoktól, és azon hajandóságtoktól, mellyek hazánk mostani szoros környülállásai közt bennetek vagyanak. Miért titkolnánk előttetek ezen állapotját? Ti segithettek azon egyedül. — Számos hajóink elégségesek lélzenek a' mi tengereinken való uradalmainknak fenn tartására, minden eleségeknek és hajó építésre való eszközöknek ellenségeink előtt való el rekesztésekre, és az ideje korán való békesség tételre való kényszerítésére. Egyedül hajókra való emberek nélkül szükölködünk, a' szokott móddal való verbuálások lassan bóldogúlnak; az ezen végből néhány tartományokba tett ditséretes rendelések elégtelenek flottánknak siettséggel való ki készítésére, mellyen azért nem lehet tsudáltkoznunk, mivel azok tsak néhány tartomány rendelése, és nem az egész *Batáviai* respublika képviselőinek akarata vólt. Szükség lélzen ennek az

akarathoz engedni, másként meg nem szabadul a' haza a' veszedelemtől. Azért is szükség lészzen a' népet valamint a' városokban, úgy a' faluhelyeken is öszve gyűjteni? Mindenütt követni kell *Harlem* városának ditséretes példáját, melly önnön maga 200 ifjat állított ki flottánk szolgálatjára. — Szükség lészzen a' polgári előjáróknak a' *Batáviai* ifjúságot serkengetni, 's tőlök kivánni a' haza védelmezését; lehetetlen, hogy ez a' virágzó ifjúság meg siketüljék a' nyögő hazának szavaira. — Rajta! Minnyájuknak sietnünk kell közönséges védelmezésére. Vége vagyon a' respublika hajói rossz gondviselésének és elnyomatásának. Annak flottaja valóságos és buzgó patrióták kormányok alatt vagyon, a' kik tengeri pajtásaikat nem mint örökös rabokat, hanem mint polgár társaikat úgy tekintik. A' nemzeti képviselőknek szemek szüntelen a' Status szolgálatjában lévő hajós seregeknek szükségükre vagynak függelztetve, 's meg is fogják illendő rendelkezéseik által mutatni, hogy a' vitézségnek és hiveségnek megjutalmaztatását leg nagyobb kötelességeknek tartják. — Miért vonakodnának tehát ezen szolgálattól ifjú polgár társaink, szükség, hogy a' szülék fiaikat, a' leány testvérek férfi testvérjeiket, és a' népnek vénei az ifjúságot vitézi bátorságra serkengessék; a' Status hajó seregén való szolgálatra bátorítsák, hogy ekképen a' *Batáviai* vitorlának ditsősége fenn tartassék, 's a' haza meg szabaditassék a' veszedelemtől. Minekutánna ezen nemes tzeljokat bé tellyesíténdik, mind ő magok, mind rokonaik érdemlett jutalmokat fogják venni. “

Ez a' hirdetmény *Amsterdamban*, *Rotterdamban* és más tengerre fekvő városokban sok pompával, trombita harsogása közt, és számos tisztek 's katonák processiójával tétetett közönséges sé. *Rotterdám* városának fő piatzán leg ottan nemzeti vitorlával ékeskedő sátor üttetvén fel, a' ki rendelt tisztek abba bé mentek, musikáltattak, sokféle italt ösztogattattak ki; egy szóval semmit

el nem mellőztek, a' mi által az ifjúságot a' tengeri szolgálatra serkenthessék. A' nationális Convent commissáriusokat küldött a' tengerre fekvő városokba a' verbunknak előmozdítására. — Az *Amsterdami* magistrátus 10 forint áldomást rendelt az új hajós katonáknak, 's 50 forintot akkor, ha April. 15-dik napja előtt ki ki a' maga hajóján meg fog jelenni.

Hadi és Békességes Környüállások.

Kolóniából Márt. 17 dikén. Harmad nappal ennekelötte ismét ide jött *Jourdán* vezér, az itt feküdt katona örizet siető parantsolatot kapván, más nap reggeli 8 órakor innen ki is indült. A' proviant commissariatus is ma indült el innen, hanem merre fogja a' kantár szárt tartani nem tudjuk, némellyek azt erőssitik, hogy a' békességnek első tzikkelyei már tökéletességre is mentek, a' mellyek szerezént a' békesség további munkálódásának ideje alatt neutrálisok fognak lenni a' *Maás* és *Rénus* közt fekvő tartományok. — Mások ismét úgy gondolkodnak, hogy ez idén sokkal nagyobb mérgeséggel fog a' hadakozás folytattatni, mint az el múlt esztendőkbén, és hogy azért masiroznak a' Fr. seregek a' *Rénus* felső környékére, mivel leg elsőben is *Düßzeldorf*nál akarják az ellenségeskedést el kezdeni. *Jourdán* Generális armadiája 120000 emberből álló, a' kik közt 25000 lovasság vagyon.

A' *Rénus* felső környékéről Márt. 24-kén. A' *Wurmser* Feldmarsal armadiája 12000 emberrel fog szaporitatni, a' *Konde* hertzeg corpora *Brisgóviába* menni, és a' fő kvártély *Offenburgba* által tétetni. A' *Neckár* vizén túl lévő *Manheimi* szép kertek mind ki fognak vágattatni, ne hogy azoknak hátok megett közelebb mehessen az ellenség a' várhoz. A' sántzok *Manheimnál* kezdődnek és fél hóld formájára a' *Friezenheimi* erdőkig nyúlnak ki, holott 20, vagy 30 fő battériák fog

nak készíteni. Minekelölte ezen sántzokhoz egy fertály óránira juthatna az ellenség, magával az elementummal is, t. i. a' vizzel kell nékie küszködni; mivel *Rheingenheimtől* fogva *Frankenthalig* mindenütt nagy tók vagynak, mellyeknek 10, 's 12 lábni mélységek. Ezeknek hossza 3 óráni, szélességek egy óráni; hanem sok ezer hóld földek és rétek bé vagynak a' vizzel takartatva, és így ebben az esztendőben egészlen halzon vehetetlenek. —

Prágából Mart. 27-dikén. A' múlt héten sok és számos gyalog tsuportok marsiroztak itten keresztül a' *Rénusi* Cs. Kir. ármadiánál lévő regementekhez, a' mellyeknél esett fogyatkozások már nemtsak ki pótolattak, hanem ennekfelette minden regement szokott száma felül meg öregbített, úgyhogy a' felső és alsó *Rénus* környékén táborozó *Austriai* ármádia 200000 emberből állónak lenni mondatik. A' *Palatinátusi* V. Fejedelemséggel határos *Cseh Ország* széleken vége hossza nints a' tábori eleséget és munitziókat vivő társzekereknek. Egy szóval egész esztendőre való eleséggel van a' *Rénus* környékén táborozó Cs. K. és Német Birodalombéli ármádia provideálva.

A' *Berlini* K. kabinetum szüntelen való foglalatosságban vagyon, melly nem a' hadakozásnak folytatásában, hanem inkább a' közönséges békességnek helyre állításában munkálkodik, 's e' végre correspondentiába is botsátkozott a' *Bétsi* és *Londoni* udvarokkal. Hogy újobban fegyvert fogjon és több hadi népet küldjön a' *Prussziai* király a' *Fr. respublika* ellen, hihetőnek lenni nem láttzik: a' mindazáltal bizonyos, hogy a' *Rénus* innen és a' *Frankóniai* kerületben lévő seregek továbbra is ott fognak maradni, és a' *Hesszen-Kasszeli* hadi néppel együtt az új demarcationalis lineát illendő tekintetben tartani.

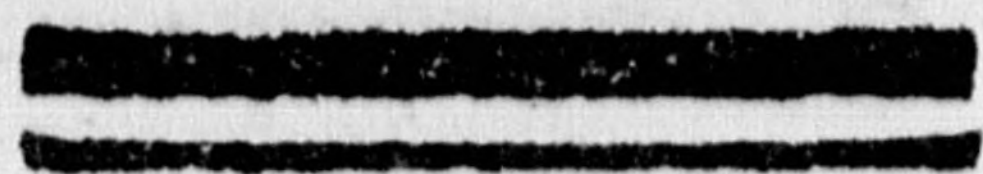
Károly fő hertzeg tábori equipazsija *Márt. 28-dikán* ment *Frankfurton* keresztül *Moguntzia*

felé. Maga ő nagy hertzege *Regensburuban* való 2 napi mulatása után *Frankfurtba* megyen, és a' mint már egyfzer említettük, a' *Kolóniai V.* fejedelemmel együtt, a' *Teutonicus* avagy Német vitézi Rendhez tartozó palotában lakni.

Olasz Ország.

A' *Boliö* Cs. Kir. hadi tármester kórmánya alatt lévő armadia 50000 főre megyen, és 46 *baillon* gyalogságból, 's 36 eskadron lovasságból álló. A' *Pedemonti* armadia az *Austriai* segítő seregekkel egyetemben 40000 főre tétetik. A' *Génuai* Tanács újabbán kosarát adott a' *Szavónai* erősséget kérő *Frantziáknak*. A' *Nápolyi* királyi udvar a' *Lombardiába* küldetett *Nápolyi* seregeknek szabados által menetelre való engedelmet kért és nyert a' Sz. Pápától. — A' *Mediolánumi* pap-ság bizonyos summa pénzt adott költsön fejébe a' Cs. Kir. armadiának. A' *Szárdinai* pártos lakosoknak segítségekre egynéhány hajót, és sereget küldöttek a' *Frantziák*. — Az *Olasz Országban* lévő *Fr.* armadia *instántziát* küldött a' *Párisi* *Directoriumhoz*, mellyben azt kívánja, hogy a' jutalomúl ígértetett ezer millió *livers* fizetessék ki annak, a' nemzeti jószágokból bé vett summából.

Páviából Márt. 16-dikán. *Boliö* ösz héros hadi tármesterré, és az *Olasz országi Cs. Kir. armadiának* fő kórmányozójává tétetett; *Gr. Wallis Olivier* sokszori alázatos kérése után a' komandó terhe alól fel szabadítván a' Cs. K. *ártilleriának* igazgatására *Bétsbe* megy. *B. Wenkheim* és *Türkheim* *F. M. Lajtinántok* és *B. Pelloute Wattens* *Generál* *Majór* változó egészségek miatt nyugodalomra bocsátattak; *B. Hüller* *Gen. Majór* a' felső; *B. Simbschen* *Generál* az alsó *Rénusi* armadiához által tétettek; *Melás*, *Henrici*, és *Sebottendorf* *F. M. Lajtinántok*, nem külömben *B. Loudon* *G. Majór*, az *Olasz Országi armadiához* küldettek. *B. Türk*

heim el menetelét az egész Olasz Országi ármádia felettébb sajnálja. *Ferdinánd* Austriai fő, és Toskánai nagy hertzeg illyetén kegyelmes tulajdon kezével irt levelkét irt nékie: „Kedves F.M. Lajtinántom! A' kegyelmed felsőbb tisztségre való emeltetésén felettébb örvendek, jól tudván, hogy ez a' Status eránt mutatott tsalhatatlan érdemeinek meg jutalmaztatása; szivem tellyeségéből kívánom a' kegyelmed meg bomlott egészségének tökéletes helyre állitását, mellyet mostani nyugodalomba való tétetése után bizonyosan, és rövid idő múlván elis fog érní, 's kívánom is, hogy a' Statusnak további hasznára állandó lehessen. Szerentsés utat kívánok, 's minden tisztelettel vagyok 's a' t. *Ferdinánd*.

Majlandból Márt. 19-dikén. Az Olasz Országi Cs. K. ármadiának új fő kórmányozója *Boliö* hadi Tármeister minden alatta lévő hadi seregeknek meg parantsolta, hogy magokat készen tartásák a' masirozásra; a' *Thurn* és *Strassoldo* nevet viselő regementek, a' mellyek a' múlt öfzeli utólsó viadalban példa nélkül való vitézségek miatt igen sokat szenvedtek, és sok fel, 's al-tisztjeiket elvezítették, ebben az elztendőben hadi rendbe való szolgálatot nem tehetnek. A' közülök fogságba esteket igen betsüllik 's másoktól meg különböztetik a' Frantziák.

Olasz Országból iratik, hogy az Alpesi ármadiának kórmányozója *Schérer* Generális, és *Bitter* hadi commissárius *Nizzában* meg fogatván vasra verettek 's *Párisba* küldettek. Mind a' kető azzal vádoltatik, hogy az el múlt táborozásra, a' nemzeti kintstárnak kárával sok milliókat elfetséllettek, és hogy a' múlt Nov. 23, és 24-dik napjain keresett győzödelmeket tovább nem folytatták. Némellyek azt mondják, hogy nem magok erfsényekre, hanem a' Fr. ármadiára veztegették a' nagy költséget. Érezvén t. i. *Scherer* Generális, az assignátáknak betstelenségéből katonákra származott nyomorúságot, az e' miatt okoztatható

törvénytelenléteket az által kívánta el háritani, hogy valamennyifzer új mondúrt kívánt a' katonaság, mind annyifzor bé töltötte kívánságokat, úgyszólván némely katonának 8 köpönyege, 12 felső ruhája, 30 pár tsizmája, 18 süvege, 30 söt több inge is vólt a' múlt esztendőben, 's mindezt el adván kenyeret, 's egyéb eleséget szerzett magának, a' melly felettébb való vesztegetés természetesen sok költséget és kárt okozhatott a' Fr. republikának. Kétségtelenül *Massena* Generális, a' ki születésére nézve *Pedemontanus*, és *Kellermann* Generálist is megbuktatta, árulta el *Scherer* Generálist, ötöt a' *Genuaiak* tizborás társának, 's a' németek titkos barátjának nevezvén.

A' Cs. K. armadiánál már is nagy készülétek tapasztaltatnak, 's hihetőképén nem sokára útnak fog indulni, és ez idén is a' *Rivierába*, az az, a' tenger partján fekvő tartományokba igyekezni letelepedni. — A' Fr. armadiának készülétei és mozgulásai nem kevés szorgalmatosságot okoztak a' *Genuai* republikának, kiváltképén a' mióta *Salicetti* nemzeti képviselő oda jutott, a' ki semmi nyájas társalkodásba nem botsátkozik a' Tanátsal, és minden dolgait nagy titokban tartja. Önön magok a' lakosok is sokkal nagyobb hajlandóságot mutatnak az Austriakusokhoz mint a' Frantziákhoz, és a' mióta *Scherer* Generális (vasbilintsre vettetett, vizsgálhatatlanok, tudván, melly jó baráttyokat vesztették légyen el ő benne.

Genuából iratik Márt. 14-ikén, hogy annakelőtte néhány nappal 8 Fr. batallion támadott fel maga hadi előjárói ellen az eleségnek szüksége miatt, és semmit nem ügyelvén kormányozóinak kérésekre 's intésekre, *Ormeából* Fr. Ország felé indultak, 's néhány tiztjeiket, a' kik őket útjokban erővel akadályoztatni akarták, meg is öldösték. — Egy *Szavonából* jött személy beszéltette, hogy a' *Finalei* környékről 5000 Frantziák küldettek *Provinciába*, az ott ki ütött veszedelmes zenebonának zöld fűvében való megfojtására.

*Génu*a városában igen sok gonosztévő emberek lappanganak, a' kik éjjelenként az útzákon menő embereket meg támadják, meg fosztják, sőt ottan ottan a' más világra is küldik. A' kormányszék illendő jutalmat ígért azoknak, a' kik ezen gonosz embereket ki nyilatkoztatják, és már most szüntelen vigyáznak a' szabad seregnek őrizetjéi. —

A' *Szárdiniai* újabbi levelek kellemetesebb hangon beszéllenek az előbbieknél, az ottan támadott zenebona még olly messze nem ment, hogy tökéletes revolútiót szülhetne. Sokan vagynak még a' *Szárdusok* közt is olly jó gondolkozású emberek, a' kik törvényes fejedelmeknek tartozó kötelességeikről meg emlékezvén, irtódnak a' háborúnak rettentő és pusztító következéseitől.

A' *Génuában* lakó Fr. gazdag kereskedőket azzal fenyegette *Salicetti* nemzeti képviselő, hogyha a' *Rivierában* fekvő és sok nyomorúsággal küzködő Fr. katonaságot segíteni nem fogják, mint emigránsokkal, úgy fog vélek bánni a' *Párisi* kormányszék.

Frantzia Ország.

A' respublika *Basileában* lévő első rangú követjének, *Barthelemy* úrnak *Tigurumi* kantonhoz küldött plenipotentiális irását, mellyben azt kívánta, hogy mind az, mind a' több *Helvetus* kantonok további halasztás nélkül esmérjék meg a' Fr. republikának mástól való nem függését és felsőségét, egéiz tisztelettel fogadta a' *Tigurumi* Tanács, és a' több kantonokhoz küldött levelének párját meg küldötte a' nevezett Fr. követnek.

Az ifjú Tanátsnak *Márt.* 12-kén tartott gyűlésében azt javasolta *Pastoret*, hogy a' régi republikák, nevezetesen a' *Római* respublika példájok szerént, a' *Párisban* tartózkodó idegenekre nézve, két *Praetort*, u. m. egy *urbanus* az az, váro-

si, és *peregrinus*, az az, idegen *Prætor*t kellene tenni.

Magyar Ország.

Pestről Márt. 25-dikén. Ezen hólnapnak 9-dikén, és 19 kén, úgymint Fels. József K. fő herczeg és Magyar Országai helytartó születésének és nevének emlékezetes napjain egy olly tökéletes és gyönyörű tántzos játékot adott az ide való nemzeti szín játtzó társaság, ezen tzim alatt: *Az igazság temploma*, mellyet bámúlva szemléltek a' nézők. A' játék kezdete előtt 2 órával már megtölt emberrel a' játék szín, a' kik nemcsak álmélkodva, hanem tökéletes megelégedéssel szemléltek ezen társaságeak játékát és tántzolását.

Szatthmár Vármegyéből Márt. 14-dikén. Egy S. V. nevű, megyénkben fekvő mező városkában, hirtelen meg betegedvén egy úri ember, hivatja a' helységbeli seb orvost, a' ki is a' betegség állapotját meg vizsgálván, olly forma égetett italokból készült orvosságot rendelt nékie, mellyet noha ő maga köppentett fel, még is a' patiensse gyógyúlt meg tőle.

Ugyan ott a' múlt farsangban el megy egy úri ember a' bálra, hanem feleségét, kit úgy is nem igen kedvellett, oda haza hagyta; és vigságának semmi egyéb hijja nem vólt kedves szeretőjénél egy oláh fátánál. — Egy más ugyan azon bálban vólt nyájas ember tréfát akarván indítani amannak a' feleségét maskarába öltözteti, 's a' bálba bé viszi, mellyet ama szeretőjének lenni vélvén egyszerűben tántzra vitte, véle nyájaskodott, 's végtére meg szóllitván ezen Oláh szókkal: *Tu-jes Katyo?* az az, *te vagy é Kató?* mellyre az alfszony így felelvén *Jeusz*, az az, én vagyok; el annyira meg örült, hogy annyi tsókokkal terhelte szeretőjének lenni vélt feleségét, a' meny-nyivel soha annakelőtte ötöt nem illette.

Maramaros Vármegyéből Márt. 21-dikén. Az oskolák dolgáról a' mostani nehéz környülállások

között is gondolkozik Fels. Urunk. Néhai d. e. *Mária Terésia* még 1778-dik éltendőben igyekezte a' nemzeti iskolát az Oláh és Oroszok közt felállítani. Ezen hasznos fel tételnek tökéletesítésére mostan uralkodó Fels. fejedelmünk azt a' kegyelmes rendelést tette, hogy minden templomos helyeken iskolák építtessenek, azokba tanítók vitessenek, a' kik életekkel 's köntöseikkel is megkülönböztessék magokat a' köz néptől. Ez Máramarosra nézve olly hasznos rendelés, mellynél hasznosabbat ő Felsége nem tehetett volna.

Egy ifjú nőtelen pap úr *Szigeten* a' bűdös féregnek ki pusztítására tsalhatatlan eszköznök lenni találta a' párnáknak fa mohával való megtöltését, 's az által az előtt igen bűdös férges házát egészlen ki tisztította.

Itten is mindenfelé nagy pusztítást tészzen a' himlő, holott ismét olly kellemetes napok járnak, mint Februáriusban. A' marha drágúlni kezdett, és a' marha hús árra is két krajtzárról háromra hágott. Az életnek az árra, tsak egy állapotban vagyon, méltán lehet a' tavaszi szarasságtól és az azt követhető drágaságtól tartani.

E r d é l y.

Két Tréfa.

1.) Három-Széknek egyikében, u. m. *Sepsiben*, egy *Szent-Györgyi* hajdú, kóldulás végett, egy rabot a' szomszéd *Árkos* nevű faluba kiviszen; a' hol a' hajdú annyira meg itasodik, hogy midőn *Árkosról* ki jöttek volna, kénytelen vólt le fekünni, 's mélyen el alunni. A' rab estve feléig katoná vason az örző hajduját ottan strázsálja, hogy azt valami szerentsétlenség ne találja. Végre, mikor egynéhányzori serkentésére is az hajdú jó eszire nem jöhetne; annak pnskáját és kardját magához viszi, és a' hajdút kezénél fogva *Szent-Györgyre* a' tömlőt házhoz kíséri. Ritkán lehet ilyen bűnöst találni, a' ki a' leg jobb alkalmatosságot maga szabadulására ne fordítsa.

2.) Nem messze tőlünk, *Székely Udvarhely* várossában, e' folyó hólnapnak első napján, soka-dalom esvén, egy ravasz asszony megyen valamely kereskedőhöz, kivel addig méreti a' borsot, mig új vászonból készített két ejteles zatskója meg telik; mellyet tarisnyájába bé tézzen, és a' borsért pénzt kezd számlálni: de tettei, hogy abból a' bors arra ki nem telik; azért öszve hajtván, a' tele zatskót a' kereskedő eleibe teszi; kérvén, hogy engedje ott állani, mig innen 's innen pénzt ki pótolja. Ama könnyen meg engedi, 's várja a' borsos asszont estvéig. Akkor haragosan zúgolódván', meg óldja a' zatskót, hogy a' mi benne vagyon, a' több borshoz üresitse; 's tsak el álmélkodik, hogy az ő *borsa* fejez *borsóvá* változott. Így tsalta meg a' gonosz asszony, kettő lévén nála, az egy szabású zatskó. Ezen kárát a' kereskedő, a' mennyiben lehetett, titkolta; népedig itten lett által menetelében, nevetve ugyan, de nagy szitkozódással ki nyilatkoztatta. Még más-szor is történt egyebütt ez a' gonosz tréfa.

Köpetzről, Böjtmás' Havának 12 dikén. Szintén ki fogyunk a' télből; mit mondok? talám a' tavaszról: mert történhetik, hogy a' magát valahova el titkolt tél elé jöjjön a' rejtekből, és a' tavasznak helyét el foglalja. Ugyan is, ez a' tél merő tavaszi módon, hó is (igen kevés napokon kivül) hideg nélkül, többnire szép nap fényel, ámbár azonban nagy sárral is, viseli magát. Az én időmben illyent nem töltöttünk el. Mert Febr. elején bizonyos helyeken szántottak az emberek, és szántások jól esett. Láttam ugyan én Enyedi deák koromban, hogy az ottani mezőn szántott és öfzi búzát vetett *Vásárhelyi* nevű mézáros; melly vetésének igen jó termése 's nem alábbvaló lett, mint a' meleg öfzön esett vetések: de ezt annakutánna kemény fagyos téli hetek követték, és nagy hó lepte vala bé. Most e' mi tartományunkban mit várjunk, nem tudom. Sok esső hulla le ezen hónapnak 4-dikén; a' mi vetéseink pedig, ki-

váltaképen az északos helyeken; nem szeretik a' Mártiusi essöt.

Febr. első napján, szép tavaszi virágok láttat-
tak a' mi erdeink szélein és berkeinkben, miné-
müek: 1.) hó virág avagy fejer kankós (*Galanthus nivalis*) 2.) Veres kankós (*Dens caninus*), 3)
Farkas hárs (*Mesereum*), vagy inkább Farkas bors
az ő gonosz mérges és az ember torkát, ha le-
nyeli ugyan égető, szintén megy forma gyümöl-
tseiről. 4.) Marti lapú' (*Farfara*) virága. 5.) Ka-
lap fü (*Petasites*). E' két utólsónak levelei még a'
földben vagynak; mivel a' virágok mindenkor
előbb szoktak ki nőni, mint a' levelek. Februá-
riusnak közepén láttam virágait a' Tüdő fünek
(*Pulmonaria*), Máj fünek, vagy a' kösség nevezé-
se szerént, Magyaró alyáának (*Hepatica*), és még
többeknek is. Méltó a' télnek illy tavasziképpen
való folyását emlékezetben tartani a' fűvélzeknek,
és természet vizsgálóknak.

Jég sem lön a' lágy tél miatt a' mi folyó vi-
zeinken és tavainkon; melly miatt tsak újságúl ha-
valami kevés tsík halat (*Cobitis fossilis*) kaphat-
tunk. Külömben is az Ólt vize mentében a' tsi-
kós tók a' közelebb múlt két aszályos elztendök-
ben töbnire úgy ki száradtak, hogy a' hol az
erős paripa is bajoson gázolhatott volna által, már
kaszáló helyé lett. Egyébféle apróbb halak ne-
mei is, a' rákókkal együtt, ki fogytanak Erdély-
nek sok patakjaiból; minthogy azoknak vizei el-
apadtak vólt. A' *Brassai* piatz ez előtt bővölkö-
dött a' szép új halakkal; most allig láthatni ottan:
hanem azon helyett igen nagy bővsége vagyon az
Oláh Országi sertés húsának, mellynek fontja ga-
rason árúztatik.

Elegyes Dolgok.

A' Sz. *Domokos* szigetébe küldetett Fr. com-
missáriusok már oda érkeztek, és *Levaux* Gene-
ralist tették annak fő kormányozójává. — —

Malabariába egy *Rabaud* nevű Commissáriust küldött a *Párisi Directorium*, olly feltétellel, hogy *Tippo-Seibot* fegyver fogásra ingerelje az Anglusok ellen. — *Stoflet* halála előtt sok hamis louisdorok küldettek néki, mellyek közül már is sok kereng Párisban. — A' *Texel* előtt 12 Anglus hajók ólalkodnak a' Hollandiai flottára. — A' Prusz-sziai király által képzitetendő új demarcationalis lineák meg tartására a' Párisi kormányszék magát le kötelezte. — Azon Jurai osztálybéli ifiak ellen, a' kik a' táborba való menetelnek el kerülésére magoknak mutató újjaikat el vagdalták, azt végzette a' Directorium, hogy a' társzekerekhez való szolgálatra küldettessenek. — *Soucy* Grófnénak meg engedte a' Párisba való vissza menetelt. — Egy *Hette* nevű szemorvos doctor, már 93 vak, és hibás szemű emberen tett próbát, még pedig olly rendkívül való szerentsével, hogy mindenik vissza nyerte szeme látását, az ő mostani lakó helye Homburgban vagyon. — A' *Stoflet* halálán felettébb meg búsultak a' *Wendeisták*, úgy annyira, hogy a' kezekbe esett patriotáknak egynek sem kedveznek, hanem mindjárt agyon lövöldözik. Helyette *Autichamp* fogja ennekutánna a' Chouánsokat kormányozni. — *Bierry* Generális is, a' mint a' Bétsi diarium elő adja, 14 Chouáns vezérek közül 11-et ölt meg, és a' többit is meg sebesítette. — *Itzig Berlini* gazdag zsidó, néhai II *Fridrik* királynak finántz ministerje 2 millió tallérig bankrotirozott. — *Choiseul* és *Montmorency* hertzegek néhány Fr. emigránsokkal együtt a' *Calaisi* tenger partra a' szélvezek által ki vettetésén, s ottan a' Frantziák által el raboltatván, azt a' sentzentziát kapták a' *Párisi Directoriumtól*, hogy deportáltassanak valamellyik Amérikai szigetbe. *Palaestinában* felettébb nyomorgattatnak az ott lakó Sz. *Ferentz* rendén lévő szerzetesek egy *Gezar* nevű pártos által, a' ki is a' fényes Porta ellen gonosz támborásaival együtt fel támadt. — Egy *Hutchinson* nevű gazdag Hybernus ollyatén rendelést tett testamentomában, hogy 15000 font

sterlingből álló tehetsége fekvő jószágokra adattassék ki, és annak intereséből távolabb lévő atyafiainak 5, a' közelebb lévőknek pedig 10 font sterling adattassék. Ennek az a' következése vala, hogy 16 ezeren jelentették magokat, a' kik atyafiságos jótéteményeiben akartak részesülni. — Öt magokat Generálisoknak ki adott férjfiak és két gyönyörűség leányai bé menvén az úgy nevezett *Palais Royale* vendégfogadóba, ebédjükért 35000, italaikért pedig 25000 liverst fizettek. (úgy de talán assignátákban, másként század részével is bé érték volna). — *D. Price* igen hires Anglus calculista számlálása szerént 1775-dik esztendőben 130 millio font sterlingre, az az, 1170 millió rénes forintra ment az Angliai Status adóssága, mellyért 4 millió font sterling interest kellett esztendőnként fizetni; e' most folyó esztendőben 360 millió font sterlingre, az az, 3240 millió forintra, esztendeig való interese pedig 13 millió font sterlingre megyen. Illyenképen 20 esztendők el forgása alatt az adósság 230 font sterlingel, az interese pedig 9 millió font sterlingel szaporodott. — *Hangard Péter Homburgi* hires seb orvos, a' ki is a' rák seb gyógyítása által nagy nevet szerzett magának Európában, egy olly veszedelmes rák sebet gyógyított egy *Hein nevű*, a' Ménusi Frankfurt-hoz 3 óránira fekvő városkában, mellyet minden seb orvosok gyógyithatatlannak lenni mondtak. — A' múlt Mártiusnak kezdetében egészlen bé fagyott a' *Balaton* tava.

* * *

A' *Magyar Kurirnak* azon érdemes Olvasói, a' kik ezen fél esztendőre való taksáját még eddig meg nem küldötték, általam tett ígéreteknek telyesítésére emlékeztetnek. A' kik e' folyó hólnapnak végeik fel nem küldik, tovább újság leveleimet nem fogják venni.

D. D. S.